

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 06.09.2019

Dykkar ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

Sakshandsamar:

[Deres ref.]

2019/9014

Johan Danielsen

Endeleg avgjerd i klagesak - klage på løyve til utsetting av lutzgran (*Picea lutzii*) i på gnr./bnr. 24/1 Andøy kommune

Miljødirektoratet opprettheld Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 04.04.2019 om å gi Magnar Svandal løyve til utsetting av lutzgran i Andøy kommune. Miljødirektoratet kommer til at utsetting av lutzgran på arealet avgrensa på kart på eigendommen med gnr./bnr. 24/1 ikkje fører til for store uheldige følger for naturmangfaldet i høve til fordeler knytt til tiltaket. Klager får ikkje medhald.

Vi viser til klage dagsett 08.05.2019 frå Naturvernforbundet, SABIMA og WWF (klager) på Fylkesmannen i Nordlands vedtak av 04.04.2019. Miljødirektoratet fekk klagesaka frå Fylkesmannen i brev av 11.07.2019.

Sakens bakgrunn

Magnar Svandal (søker) søker om å løyve til å sette ut 7500 lutzgran til skogproduksjon. Utsettinga er planlagt på eit felt på 30 mål på gnr./bnr. 24/1 i Andøy kommune. Fylkesmannen i Nordland ga løyve til utplantinga i brev dagsett 04.04.2019.

Naturvernforbundet, SABIMA og WWF klaga på vedtaket den 08.05.2019. Fylkesmannen opprettheldt vedtaket, og sendte klagesaka til endeleg avgjerd hos Miljødirektoratet. Meldingstenesta om vedtak frå Miljøvedtaksregisteret har vore ute av drift og klager legg til grunn at dei derfor ikkje vart kjent med vedtaket før 23.04.2019 og reknar klagefristen frå denne datoen.

Merknader frå klager

Klagen er grunngitt slik:

- Lutzgran er plassert i kategorien svært høg risiko i Framandartslista til Artsdatabanken
- Rettleiaren til forskrifta seier at det normalt ikkje finns heimel til å gi løyve til utsetting av arter med svært høg risiko (SE) og høg risiko (HI)

- Det er ikkje slik at dei økologiske effektane som er dokumentert for sitkagran i lynghei, gjeld for lutzgrana. Den er ein hybridart der opphavet til trea oftast er ukjent. Det er ikkje rett å seie at effekten av dei to artane er den same
- Det ikkje er dokumentert at lutzgran ikkje har spreidd seg til Andmyran/Skogvollmyran
- Det er dokumentert at lutzgran spreier seg til myr og anna areal (NiN-kartlegging Smøla 2018)
- Andmyran/Skogvollmyran er for dårleg kartlagde og kystmyr er ikkje brukt i NiN
- Det er behov for å kartlegge myrareala på nytt og sikre at dei ikkje inneheld trua og sårbare naturtypar
- Så lenge dette ikkje er gjort må ein legge til grunn at desse myrane har trua og sårbare naturtypar
- Utplantinga gjev dårlegare livsvilkår for raudlista artar i området som rype, hare og elvemusling gjennom svekka næringstilgang for artane sjølv (rype og hare) og for viktige vertsdyr (aure og laks for elvemusling)
- Fylkesmannen si vurdering i høve til om tiltaket gjev vesentlege uheldige følgjer er feil ettersom lutzgran vil spreie seg over større avstand i løpet av et par tregenerasjonar
- Fylkesmannen si vurdering om at økonomien i utplantingsprosjektet veg opp for ulempa er feil ettersom området er bratt og prega av stor stein
- Det manglar ei vurdering av samla belastning og verdsetting av størrelsen til myrområda

Klager konkluderer med at det ikkje er høve til å avgjere saka og gi løyve til utsetting. Grunnen til at saka ikkje kan avgjerast er at det manglar kunnskap om utsettingsområdet og myrområdet. Det er ikkje høve til å gi løyve om det oppstår uheldige følgjer av tiltaket.

Søker sine kommentarar til klagen

- Klagefristen skal overhaldast og klagen er komen inn etter fristen
- Lutzgran skil seg frå sitkagran set færre og sjeldnare kongler enn sitkagran
- Den verna delen av Andmyran, (Skogvoll naturreservat) ligg nær 10 km unna
- NINA rapporten 1231 syner at spreining av lutzgran i Vesterålen skjer mest til forstyrra mark og nær morbestand. Den gjev ikkje grunn til å hevde at lutzgran etablerer seg på myr
- Rapport frå Smøla om spreining til myr må gjelde sitkagran
- Gran er ikkje kjend for å etablere seg og trivast i område med høgt nivå på grunnvatnet
- Planta barskog utgjer berre 4 % av arealet på eigedommen
- Det er miljøplan for eigedommen for korleis spreining skal handterast og ved eigarskifte i framtida
- Ny rapport frå Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet konkluderer med at faren for spreining av sitka- og lutzgran er mindre enn før antatt
- Det er planta sitka- og lutzgran på eigedommen frå 1960 og frå 1967

Fylkesmannens vurdering

Vilkåra for klage, er slik fylkesmannen ser det oppfylt både i forhold til klageinteresse og tidsfrist.

Fylkesmannen kommenterer klagen slik:

- Vegleder til forskriften (2012) som det vises til har ikkje sjølvstendig rettsverknad og politiske signaler frå dåverande miljøvernminister Bård Vegard Solhjell vektla at det avgjerande kriteriet er om det er grunn til å anta vesentlege uheldige følger for det biologiske mangfaldet
- Felles utredning av forbod mot utsetting av utanlandske treslag frå Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet tilrår ikkje forbod, men: *"en styrt bruk av utenlandske treslag av et omfang som er lagt til grunn i utredningen ikke vil medføre vesentlig merbelastning."*
- I høve til klagers innvending mot argumentasjon om at den økologiske effekten av sitkagran er best dokumentert for kystlynghei peiker fylkesmannen på at løyve ikkje er basert på at det er forskjell i økologisk effekt mellom sitka- og lutzgran.
- Vedtaket må kvile på tilgjengeleg kunnskap og undersøkingar av om heile myrkomplekset er påverka av spreining av gran og detaljert kartlegging av naturtypar i området er ikkje gjort
- I høve til samla belastning er tre av fire område med planta granskog kring myrområda undersøkt. Berre ei granplante (sitka) er funne på uforstyrra myr
- Gran etablerer seg dårleg på myr og dei individa som etablerer seg veks dårleg

Fylkesmannen finn det slik lite sannsynleg at spreiring av lutzgran frå feltet på gnr./bnr. 24/1 skal føre til vesentleg negativ påverknad på naturmangfaldet.

Rettsgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (forskrifta) er å hindre at utsetting av utanlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 1. Etter § 5 er det krav om løyve til utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål. Løyve kan berre bli gitt dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet. Dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følgjer, skal spørsmålet om løyve skal bli gitt eller ikkje avgjerast etter ei skjønsvurdering, der omsynet til uheldige følger for det biologiske mangfaldet skal vegast opp mot andre interesser. Det skal leggjast særleg vekt på om treslaget og eventuelle følgjeorgansimer medfører risiko for det biologiske mangfaldet. Prinsippa i nml. § 8 til 12 leggast til grunn som retningslinjer for vurderinga, jf. nml. § 7.

Kunnskap om lutzgran

Lutzgran er hybrid mellom sitkagran (*Picea sitchensis*) og kvitgran (*P. glauca*) som gjev spiredyktige frø. I Artsdatabanken si risikovurdering frå 2018 har den fått svært høg økologisk risiko (SE). I Artsdatabanken sitt faktaark står det at lutzgran toler skygge godt og er tilpassa kystklimaet i Noreg. Økologisk sett er den lik sitkagran, men toler kalde vintre betre. Lutzgran kan krysse seg med sitkagran. Det er rapportert om spreiring av lutzgran frå planta bestandar i Nordland og Troms.

NINA-rapport 1231 (2016) viser at lutzgran spreier seg utanfor plantefelt og etablerer seg i en rekke ulike naturtypar i Nordland. I tillegg har Norsk Botanisk Forening i Nordland i 2015 påvist betydeleg spreiring av lutzgran i fleire ulike naturtypar (Anon 2015 og Østerkløft 2015; vårt Saksnr 2015/1514).

Det er rimeleg å anta at lutzgran sper seg som sitkagran. I Ecofact rapport 644: "Kartlegging av kortdistansespredning av fremmede bartrær i Rogaland 2018" er funna at sitkagran har kortdistansespreiring på inntil 250 meter. Når det gjeld langdistansespreiring er ikkje lutzgran vurdert i "DN-Utredning 8-2012". Men i denne utredninga er begge artene (sitkagran og kvitgran) lutzgran er hybrid mellom vurdert. Sitkagran er der vurdert til å kunne spreie seg inntil 1739 meter ved vindhastigheit på 10 m/s og 3477 meter ved 20 m/s. Kvitgran er på same måte vurdert til å kunne spreie seg inntil 2173 meter ved vindhastigheit på 10 m/s og 4347 meter ved 20 m/s. Lutzgran er en fertil hybrid. Den naturlege hybridiseringa er prega av tilbakekryssing i ei brei hybridsone. Innslaget av genar frå sitkagran varierer frå 16 % i kontinentale strøk til over 90 % i de meir oseaniske. Kva for genetikk og eigenskapar norsk lutzgran har, er lite dokumentert. Vi må difor gå ut frå at den kan ha eigenskapar for langdistansespreiring som minst like gode som dei sitkagran har og kanskje nærare kvitgrana sine.

Miljødirektoratet si sakshandsaming og vurdering

Lutzgran ble i framandartslista frå 2018 satt i kategorien svært høg økologisk risiko (SE). Vi legg til grunn at arten har god spreiringsevne og kan ha stor negativ effekt på naturmangfaldet.

Områda tett inntil utplantingsområda har få dokumenterte områder med høgt verdsette naturverdiar. Andmyran/Skogvollmyran ca. 450 meter unna er det einaste området.

Naturmangfoldlovens § 8 seier at kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimeleg forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfald. Vi finn at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å fatte eit grunngitt vedtak. Vi tillegg derfor ikkje føre var-prinsippet vekt i saken, jf. nml. § 9.

Vi finn ikkje at den reduksjonen av beiteareal som dette tiltaket vil føre til, vil gjere vesentleg skade på bereevna for dei raudlista artane rype og hare i området. Vi finn ikkje at den er relevant i høve til elvemuslingførekosten i nærliggande vassdrag.

Området kring Andmyran/Skogvollmyran har etter måten få plantefelt med gran. Kring utsettingsområdet finnes det plantefelt med norsk gran og sitka/lutzgran. Området som er søkt tilplanta med lutzgran har ikkje vorte nytta til produksjon av gran før, men ligg i samband med eksisterande granskog og nær andre granplantingar.

Sjølvs om det finnes fleire plantefelt med norsk gran og utanlandske treslag i området, legg Miljødirektoratet til grunn at utplantinga det er søkt om ikkje gir vesentleg gir auke i den samla belastninga på økosystemet i området, jf. nml. § 10.

Vi legg derfor til grunn at utplanting også på feltet på gnr./bnr. 24/1 ikkje inneber vesentleg skade på naturmangfaldet. Faren for skade på naturmangfaldet frå tiltaket skal vegast opp mot positive verknader for andre samfunnsinteresser forskriften § 14. I denne saken er dei positive verknadene knytt til at lutzgran er meir produktiv enn norsk gran på same areal på eigedom der det alt drivast aktivt skogbruk.

Fylkesmannen har sett vilkår som legg til rette for at grunneigar minskar verknaden ikkje berre av denne utsettinga, men og av anna etablerte granskog på eigdommen. Samla sett vil dette gi betre sikring mot skadeverknader frå framande treslag på naturmangfaldet knytt til denne eigdommen.

Vedtak

Miljødirektoratet stadfester Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak gjort 04.04.2019, jf. forvaltningslova § 34 fjerde ledd. Magnar Svandal får løyve til utsetting av 7500 lutzgran (*Picea lutzii*) til skogproduksjon på plantefeltet på 30 daa på gnr./bnr. 24/1 i Andøy kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7. Vilkåra sett av fylkesmannen i løyvet gitt 04.04.2019 gjeld.

Miljødirektoratets vedtak er endeleg og kan ikkje klages vidare, jf. forvaltningslova § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleiar

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Sortland kommune	Postboks 117	8401	Sortland
Magnar Elling Svandal	Snarveien 8	8480	Andenes